

Olje- og energidepartementet
Pb. 8148 Dep
0033 Oslo
Oversendt elektronisk til: postmottak@oed.dep.no

Oslo, 07.12.20

Svar på høring – endring i energiloven § 4-2 (utenlandsforbindelser)

1. Innledning/oppsummering: Norwea takker for anledningen til å komme med våre innspill. I høringsnotatet foreslås det å gjeninnføre eierskapsbegrensninger for mellomlandsforbindelser ved at såkalt utenlandskonsesjon kun kan gis til den systemansvarlige eller foretak der den systemansvarlige har bestemmende innflytelse.

Norwea registrerer at forslaget er en oppfølging av Stortingsvedtak, men mener like fullt at eierskapsbegrensningene er uheldige. Vårt hovedbudskap er at:

- Økt utvekslingskapasitet mellom land er svært viktig for verdiskaping, forsyningssikkerhet samt oppnåelse av norske og europeiske klimamål.
- Det norske konsesjonssystemet for mellomlandsforbindelser må være effektivt og fleksibelt og legge til rette for samfunnsøkonomisk gode prosjekter kan fremmes og realiseres også i fremtiden.
- Utvikling av kraftsystemet krever langsiktige rammevilkår, og hyppige endringer av betingelsene for mellomlandsforbindelser er uheldige.
- Viktige hensyn til nasjonal forsyningssikkerhet, konkurransedyktige kraftpriser og kontroll med norske naturressurser kan ivaretas uten å innføre de foreslåtte eierskapsbegrensningene.
- Den videre utviklingen er tjent med aktørmangfold på området, og det er uheldig å detaljregulere eierskap til mellomlandsforbindelser.

2. Mellomlandsforbindelser legger til rette for verdiskaping, forsyningssikkerhet og klimakutt – behov for stabile rammevilkår: Betydningen av økt kraftutveksling mellom land og markeder for Norges og Europas evne til å nå klimamål er godt dokumentert. Det samme gjelder betydningen for norsk forsyningssikkerhet i nedbørsfattige år.

En styrket fysisk infrastruktur mellom land bidrar til at ressurser utnyttes på en effektiv måte til gjensidig nytte, samtidig som man legger til rette for innfasing av variabel produksjon som vind- og solkraft. Verdiskapingsmulighetene knyttet til samspill mellom uregulerbar kraftproduksjon og norsk fleksibel vannkraft, som i all hovedsak er offentlig eid, er også velkjente.

Rammevilkårene for mellomlandsforbindelser er derfor av stor betydning. Konsesjonssystemet bør legge til rette for å kunne øke kraftutvekslingen også i fremtiden.

Reguleringen av eierskap er i så måte et svært viktig rammevilkår, og har vært endret flere ganger de siste årene. Dette gir ikke den nødvendige forutsigbarheten til aktører som utvikler infrastrukturprosjekter med svært lang tidshorison.

Det vil være forskjellige politiske synspunkter om mellomlandsforbindelser generelt, og enkeltprosjekter skal og bør underkastes nøye vurderinger gjennom konsesjonsprosessen. De overordnede rammene for prosessen, herunder reguleringen av eierskap, bør imidlertid ligge mest mulig fast.

Norwea er klar over at lovendringen som er på høring har bakgrunn i anmodningsvedtak fra Stortinget og den politiske enigheten om tredje energimarkedspakke. Vi vil likevel påpeke at endringen er uheldig ut fra et forutsigbarhetsperspektiv.

3. Viktige hensyn som forsyningssikkerhet og konkurransedyktige priser kan ivaretas uten å innføre eierskapsbegrensninger: I det politiske ordskiftet om mellomlandsforbindelser vises det ofte til behovet for kontroll med nasjonal forsyningssikkerhet, konkurransedyktige priser til industri og ordinært forbruk samt utnyttelsen av norske energiresurser.

Dette er viktige hensyn i energi-, klima- og miljøpolitikken. Det fremstår imidlertid ofte som uklart hvorfor mellomlandsforbindelser generelt skulle være til hinder for nasjonal kontroll med disse hensynene.

Ikke minst er det uklart hvordan eierskapsbegrensninger som sådan skal bidra til kontroll utover den konsesjonsmyndighetene uansett har gjennom lovgivningen.

Det er derimot klart at spørsmål om forsyningssikkerhet, virkninger for kraftpriser mv. kan, bør og vil vurderes nøye gjennom konsesjonsprosessen for enkeltprosjekter, uavhengig av spørsmålet om eierskap. Myndighetene har også god anledning til å stille vilkår i konsesjonen for å ivareta slike hensyn.

Etter vårt syn fremstår derfor det å lovfeste eierskapsbegrensninger til mellomlandsforbindelser, og i praksis gi et monopol til Statnett, ikke som tilstrekkelig velbegrunnet.

4. Mange hensyn taler for et aktørmangfold på området: Det er derimot flere hensyn som taler for å åpne for et aktørmangfold på området.

I så måte er det verdt å minne om at andre aktører enn Statnett i praksis har bidratt til å utvikle og drive frem samfunnsøkonomisk lønnsomme forbindelser som nå er under bygging.

Mellomlandsforbindelser er store, komplekse og kapitalkrevende prosjekter, noe som taler for at aktørmangfold og konkurranse vil virke positivt for å fremme samfunnsøkonomisk gode prosjekter og redusere kostnader.

Muligheten for kapasitetsutfordringer hos Statnett i perioder understreker dette.

Det er videre verdt å merke seg at også representanter for kraftforedlende industri har uttrykt skepsis til at alle mellomlandsforbindelser skal finansieres av Statnett. Hensynet til finansiering og risikodeling kan i så måte også være tjent med et aktørmangfold.

Vi slutter oss for øvrig til begrunnelsen for å åpne for et aktørmangfold i Prop. 98 L (2015-2016) som er oppsummert på en god måte i høringsnotatet.

5. Konklusjoner – behov for gode prosesser for kraftutveksling fremover: Klima, verdiskaping og forsyningssikkerhet er etter vårt syn tjent med en fortsatt utvikling av mellomlandsforbindelser.

Eierskapsbegrensningene som er på høring fremstår som utilstrekkelig begrunnet, og kan være til hinder for dette. Det er viktig at rammevilkårene fremover legger til rette for at samfunnsøkonomisk lønnsomme forbindelser utvikles og får en god og grundig vurdering i konsesjonsprosessen.

Vi ser frem til fortsatt dialog med myndighetene om dette.

For Norwea,

Direktør Øistein Schmidt Galaaen